

Тақриз

ба автореферати диссертатсияи номзадии Халиков Масъудчон Гафурович
дар мавзуи «Муродифот дар «Тарҷумай Тафсири Табарӣ», ки барои
дарёфти дараҷаи илмии номзади илми филология, аз рӯи ихтисоси

10.02.01. – Забони тоҷикӣ пешниҳод шудааст

Муродифҳо як бахши муҳимми таркиби лӯғавии забон ба шумор рафта, диққати муҳаққиқонро ба худ ҷалб намудааст. Ҳарчанд ҷанбаҳои гуногуни муродифҳои забони тоҷикӣ мавриди пажуҳиш қарор гирифтааст, вале муродифҳои осори арзишманди ниёгонамон ҳамоно таҳқиқоти густурдaro талаб менамояд. Таҳқиқоти Халиков Масъудчон Гафурович дар мавзуи «**Муродифоти «Тарҷумай Тафсири Табарӣ»** нахустин асари илмиест, ки ба таҳқиқи муродифҳои лӯғавӣ ва ҷуфт, маълуму мушаххас намудани заминаҳои пайдоишу ташаккули муродифҳои лӯғавӣ ва ҷуфт, соҳтори муродифҳои ҷуфт ва соҳти таркибии вожаҳои муродифӣ дар «Тарҷумай Тафсири Табарӣ» бахшида шудааст. Пажуҳиши мазкур иқдоми саривақтӣ ва муҳимми илмӣ маҳсуб ёфта, дар ҳалли муҳимтарин масоили забоншиносӣ кумак ҳоҳад кард.

Аз матни автореферат чунин бар меояд, ки диссертатсияи Халиков Масъудчон Гафурович аз муқаддима, се боб, нуҳ фасл, хулоса ва рӯйхати адабиёт иборат аст, ки дар умум 166 саҳифаи чопи компьютериро ташкил медиҳад.

Дар муқаддимаи диссертатсия чун анъана оид ба муҳиммияти мавзуи таҳқиқ, дараҷаи омузиш, мақсаду ҳадаф, объекту предмет, усул, соҳа, манбаъ, эътиmodнокӣ, навғонии илмӣ, аҳамияти илмию амалии таҳқиқ, нукоте, ки ба ҳимоя пешниҳод мешаванд ва соҳтори диссертатсия маълумот дода шудааст.

Боби якуми диссертатсия «Сайри таърихии истилоҳи муродиф ва мутародиф дар забоншиносии тоҷик» ном дошта, аз се фасл иборат аст. Дар боби мазкур муаллиф доир ба мавқеи истифодаи истилоҳи муродиф

ва мутародиф дар забоншиносии точик ва сайри таърихии онҳо, таърифи муродиф аз ҷониби забоншиносони ватанию хориҷӣ, роҳҳои найдоиши муродифҳо, масоили марбут ба муродифҳои ҷуфт, ҷуфтвожаҳо ва такрорвожаҳо маълумот додааст.

Дар боби дуюми диссертатсия, ки «Тарҷумаи Тафсири Табарӣ» – манбаи муҳимми муродифҳои ҷуфт» ном дорад, ҷойгоҳи муродифҳо дар асар бо истифодаи моҳирона аз усули оморӣ нишон дода шуда, муродифоти լуғавии асар аз ҷиҳати мавзӯъ таснифу баррасӣ гардидаанд.

Боби сеюми диссертатсия «Муродифҳои ҷуфт ва пайиҳам» номгузорӣ шуда, дар ин боб диссертант ба нишон додани ҷойгоҳ, баромади забонӣ, оҳангнокӣ ва ҳамвазни муродифҳои ҷуфт, инчунин муродифҳои пайиҳам ва воситаи алоқаи онҳо дар «Тарҷумаи Тафсири Табарӣ» пардохтааст.

Хуносай диссертатсия дар 14 банди ҷудогона натиҷагириӣ гардида, аннотатсия бо се забон тарҷума шудааст, ки муҳтавои асосии таҳқиқотро ифода менамояд.

Натиҷаҳои таҳқиқ ба таври зарурӣ муаррифӣ шудаанд ва вобаста ба мавзуи мавриди таҳқиқ муаллиф 9 мақолаи илмӣ нашр кардааст, ки аз ин төъдод 6 мақолаи илмӣ дар маҷаллаҳои илмии тақризшавандай Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Комиссияи олии аттестатсионии Вазорати маориф ва илми Федератсияи Россия нашр шудаанд.

Дар баробари дастовардҳо дар автореферат баъзе камбудиҳои ҷузъии зерин ба ҷашм мерасанд, ки албатта, арзиши илмии авторефератро коҳиш намедиҳанд, вале ислоҳи онҳо аз манфиат холӣ нест:

1. Матни русии автореферат ҷо-ҷо ба матни тоҷикияш мувофиқат намекунад (саҳ. 3, 4, 11,...).

2. Дар автореферат ғалатҳои имлой ва техникий ба назар мерасанд (саҳ. 2, 6, 8 ...).

3. Ҳангоми таҳияи қисми муқаддимавии автореферат талаботи Дастирамал оид ба тартиби барасмиятдарории диссертатсия ва автореферати диссертатсия аз 31 марта соли 2022, №3 ба назар гирифта нашудааст.

Дар маҷмуъ, метавон гуфт, ки автореферати диссертатсияи номзадии Ҳаликов Масъудҷон Faфурович дар мавзуи «**Муродифоти «Тарҷумаи Тафсири Табарӣ»** ба талаботи КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобѓӯ буда, муаллифи он барои дарёфти дарачаи илмии номзади илми филология, аз рӯи ихтисоси 10.02.01. – Забони тоҷики сазовор аст.

Мудири кафедраи идоракунии
захираҳои инсонии Академияи
идоракунии давлатии назди Президенти
Ҷумҳурии Тоҷикистон, н.и.ф., дотсент

Сайдов Н.

ш. Душанбе, н.И.Сомонӣ, к.Сайд Носир 33.
(+992) 988 88 25 66

Имзои Н.Сайдовро тасдиқ мекунам:
Сардори рёсати кадрҳо, коргузорӣ ва корҳои
махсуси Академияи идоракунии давлатии назди
Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон

Хамидов Ш.Б

«12» декабр 2022

